

CRITERIONS AND STRUCTURE OF SPECIAL PREPARATION
OF SKIERS-RACERS

Tetyana DOROFEEVA

The Kharkov regional higher college of physical culture and sport

Abstract. The outcomes of a research confirm a possibility of an objective evaluation of a level of preparation of skiers – racers on the offered complexes of the tests. The structure of special preparation in ski rapid motions at various stages of a year cycle is described by 7 significant factors. The researches confirm necessity of magnification of a long of tools of force preparation of skiers.

Key words: skiers – racers, special preparation, significant factors.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ У ПРОВІДНИХ
ЧОЛОВІЧИХ КОМАНД З БАСКЕТБОЛУ

Євген ПАВЛЕНКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтегральним показником ефективності змагальної діяльності спортсменів, команд є спортивний результат. Однак для отримання інформації про компоненти, що його забезпечують, важливо врахувати показники обсягу та результативності, варіативності і стабільності технічних прийомів і тактичних дій [4, 5, 8].

Аналіз науково-методичної літератури та узагальнення досвіду роботи тренерів показав, що проблема підвищення ефективності змагальної діяльності в баскетболі була та залишається актуальною [1, 2, 3, 6, 7, 9].

Особливого значення та необхідності вивчення набуває аналіз і оцінка ефективності змагальної діяльності найсильніших спортсменів, команд, які виступають на головних міжнародних змаганнях, таких як Олімпійські ігри, чемпіонати Світу, чемпіонати Європи.

У 2004 році відбулися Ігри XXVIII Олімпіади, що й обумовило спрямованість наших досліджень.

Мета досліджень – аналіз ефективності техніко-тактичних дій збірних команд, які брали участь у баскетбольному турнірі серед чоловіків на XXVIII Олімпійських іграх.

Методи досліджень. Застосовувалися наступні методи досліджень: аналіз даних літературних джерел, інформаційної мережі Інтернет, технічних протоколів змагань з баскетболу серед чоловічих команд на Іграх XXVIII Олімпіади, педагогічне спостереження, опитування, методи математичної статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. В олімпійському баскетбольному турнірі 2004 року приймало участь 12 команд, серед яких 5 представляли країни Європи, 3 – з Америки, 2 – з Океанії, і по одній з Азії та Африки. Дев'ять з них брали участь у попередніх Іграх, що свідчить про групу країн-лідерів, що сформувалася на різних континентах світу. Однак через обмежену кількість учасниць команд від континентів

Олімпійських Іграх не всі найсильніші команди світу брали участь, наприклад, на останній олімпіаді була відсутня збірна команда Німеччини, бронзовий призер останнього чемпіонату світу. В порівнянні з попередніми олімпійськими іграми, де команди Аргентини, Греції і Пуерто-Рико замінили Францію, Канаду і Росію, найбільш напружена боротьба за олімпійські ліцензії відбувається між країнами Європи й Америки.

Аналіз результатів виступу збірних команд-учасниць на Олімпійських Іграх різних змаганнях олімпійського циклу свідчить, що більшість команд (а саме 8) виступили на передбачуваному рівні, збірні команди Італії, Китаю, Греції домоглися прогресу, збірна Сербії виступила нижче своїх можливостей.

У результаті аналізу технічних протоколів були визначені середні командні показники техніко-тактичних дій гравців, які свідчили про різні переваги тієї чи іншої команди за даними цих компонентів (табл. 1). Так, збірна Аргентини, яка отримала золоті медалі, демонструвала в середньому за гру найбільший відсоток закинутих 2-х очкових кидків (57,7%), була другою за відсотком результативності закинутих м'ячів (44,4%), підборами під своїм щитом (31%), кількістю асистувань (13,8%).

Збірна Італії, срібний призер баскетбольного турніру серед чоловічих команд, за жіночий турнір продемонструвала кращі показники у реалізації штрафних кидків (74,7%) за кількістю підборів під своїм щитом (у середньому 31,8% за гру), була другою за відсотком реалізованих кидків з далекої відстані (40,8%) та передостанньою за кількістю закинутих їм (73,3%).

Бронзовий призер олімпійських ігор – команда США – була кращою за загальною кількістю кидків і закинутих м'ячів (відповідно – 71% і 32% у середньому за гру), реалізованих та реалізованих 2-х очкових кидків (відповідно – 53% і 27% за гру), а також загальною кількістю підборів, у тому числі під щитом суперника, асистувань, перехватів та блок-шотів. Однак слід зазначити, що команда США мала найгірші показники за 3-х очковими кидками, що, можливо, не дозволило їм зайняти більш високе місце. Це свідчить про важливість використання кидків з далекої відстані на ранньому етапі розвитку баскетболу.

Збірна Литви, яка посіла третє місце, перевагу мала над іншими командами за кількістю закинутих м'ячів (49,9 від загальної кількості виконаних кидків), набраними очками (у середньому 93,8 за гру), реалізацією кидків з далекої відстані, причому як штрафних (у середньому 13 за гру), так і у відносних величинах (47,5% від загальної кількості виконаних 3-х очкових кидків). Однак низький рівень тактичних показників у команді, а саме найбільша кількість пропущених очок (у середньому 86,6 за гру) і фолів (у середньому 25,1 за гру) нівелювали сильні сторони техніко-тактичної діяльності баскетболістів.

Серед інших команд слід виділити збірну команду Іспанії (7-е місце), яка мала найбільшу кількість виконаних і закинутих штрафних кидків (відповідно 28,9 і 21,4 у середньому за гру), і збірну Китаю (8-е місце) – за кращим показником результативних кидків – у середньому 18,1 за гру.

Вивчення ефективності техніко-тактичних дій команд дозволило виявити міру зв'язку досліджуваних показників зі спортивним результатом.

Спортивний результат має сильний кореляційний зв'язок із кількістю асистувань ($r = 0,72, p < 0,05$), з сумою рангів усіх техніко-тактичних дій ($r = 0,72, p < 0,05$), середній кількістю підборів під своїм щитом ($r = 0,62, p < 0,05$), перехватів ($r = 0,57, p < 0,05$), реалізованих кидків з середньої відстані ($r = 0,53, p < 0,05$), закинутих м'ячів зі середньої відстані ($r = 0,53, p < 0,05$). Саме за цими показниками, крім останнього, мали перевагу

Показники техніко-тактичних дій команд-учасниць Ігор XXVIII Олімпіади (середні значення за гру)

Країна *	Всього кидків		2-х очкові кидки		3-х очкові кидки		Штрафні кидки		Підбори			Асистування	Результат. передачі	Перехоплення	Блок-шоти	Фоли	Забиті очки	Пропущені очки
	забито/виконано	%	забито/виконано	%	забито/виконано	%	забито/виконано	%	свій щит	чужий щит	Всього							
Аргентина	31/62	49	24/42	58	6/19	31	15/22	67	31	9	31	14	15	7	2	24	82,0	76,3
Італія	27/61	45	17/35	48	10/25	41	13/18	74	32	7	32	11	14	8	3	24	77,9	73,3
США	32/71**	46	27/53	51	5/17	31	18/27	67	23	16	39	15	14	11	4	23	88,1	83,5
Литва	31/62	50	17/33	52	13/28	48	20/27	72	23	10	33	14	15	8	3	25	93,8	86,6
Греція	28/58	48	22/39	55	6/19	33	15/22	67	24	10	34	11	15	8	3	24	76,9	69,6
Пуерто-Рико	26/60	43	19/40	48	7/21	34	20/28	71	20	9	29	9	13	8	1	24	79,3	82,7
Іспанія	29/59	48	23/40	57	6/20	30	21/29	74	23	9	32	9	13	7	3	17	84,4	75,3
Китай	22/59	37	15/37	41	7/22	32	14/19	72	22	9	32	9	18	3	1	20	64,9	81,3
Австралія	29/62	47	19/37	51	10/24	41	12/18	67	25	8	33	10	14	5	2	21	80,2	81,8
Нова Зеландія	29/66	43	18/35	52	10/31	34	12/19	66	23	9	32	11	16	7	1	24	79,8	85,2
Сербія	28/56	49	19/35	54	8/21	40	14/19	70	22	7	29	10	15	6	2	24	77,0	75,0
Ангола	22/62	36	12/33	36	10/30	35	9/16	59	16	7	23	8	12	6	3	23	63,8	84,3

Таблиця 2

Модельні характеристики змагальної діяльності чоловічих баскетбольних команд високої кваліфікації

№ п/п	Показники техніко-тактичних дій	Граничні значення за гру
1.	Загальна кількість кидків	> 60
2.	Кількість закинутих м'ячів	> 30
3.	Відсоток закинутих м'ячів	> 50
4.	Кількість кидків з середньої відстані	> 39
5.	Кількість закинутих м'ячів з середньої відстані	> 21
6.	Відсоток закинутих м'ячів з середньої відстані	> 55
7.	Кількість кидків з далекої відстані	> 25
8.	Кількість закинутих м'ячів з далекої відстані	> 10
9.	Відсоток закинутих м'ячів з далекої відстані	> 40
10.	Кількість штрафних кидків	> 27
11.	Кількість закинутих м'ячів зі штрафного	> 19
12.	Відсоток закинутих м'ячів зі штрафного	> 70
13.	Кількість підборів	> 32
14.	Кількість підборів під своїм щитом	> 10
15.	Кількість підборів під чужим щитом	> 22
16.	Кількість результативних передач	> 15
17.	Кількість перехоплень	> 7
18.	Кількість блок-шотів	> 3
19.	Кількість асистувань	> 11
20.	Кількість фолів	< 30

команди, які посіли призові місця в олімпійському турнірі. Виявлені взаємозв'язки свідчать про важливість активних злагоджених командних дій в атаці та у захисті.

У результаті проведеного аналізу було розроблення модельних характеристик змагальної діяльності команд високої кваліфікації, які представлені в таблиці 3.

За граничні значення прийнято кількісну величину, яка була третьою за рівнем ефективності виконання певної техніко-тактичної дії серед команд. Надані модельні характеристики стосуються виступу команд у головних міжнародних змаганнях – Олімпійських іграх, чемпіонатах Світу.

Висновки. Особливістю змагальної діяльності провідних баскетбольних команд є ефективність певних техніко-тактичних дій при наявності необхідного рівня фізичних компонентів.

Рівень спортивного результату команди залежить від активних злагоджених командних дій гравців в атаці та у захисті, про що свідчать показники, які мають сильний зв'язок з середнім рівнем взаємозв'язку ($p < 0,05$) із зайнятим місцем – сума рангів усіх техніко-тактичних дій, кількість асистувань, підборів під своїм щитом, перехватів, результативних кидків з середньої відстані та закинутих м'ячів зі штрафного.

Розроблені модельні характеристики змагальної діяльності за показниками ефективності техніко-тактичних дій команди слід враховувати при цільовому плануванні підготовки чоловічих збірних команд до головних міжнародних змагань (Олімпійські ігри, чемпіонати Світу).

Література

1. Вальтин А.И. Проблемы современного баскетбола – Киев: “ІНЮРЕ”, 2003. – 149 с.
2. Защук С.Г. Эффективность реализации быстрого прорыва сборной командой Украины на Чемпионате Европы по баскетболу. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2003. – № 4. – С. 66-71.
3. Кудимов В.Н. Система оценки эффективности игровых действий баскетболистов // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2002. – № 1. – С.16-21.
4. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 318 с.
5. Озолин Н.Г. Настольная книга тренера – Москва: Астрель, 2003 – С. 573-671.
6. Окипняк В.Г. Соотношение видов нападения в игре баскетбол // Физическое воспитание студентов творческих специальностей / – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2002. – N 3. – С.54-59.
7. Поплавский Л.Ю. Баскетбол: Учебник. – К.: Олимпийская литература, 2004.— 580 с.
8. Ушаков В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 307 с.
9. Хромаев З.М., Защук Г.С., Бабушкин В.З. Анализ технико-тактических показателей ведущих команд Украины по баскетболу // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2002. – N 4. – С.22-26.

THE EFFECTIVENESS OF TECHNICO-TACTICAL ACTIONS OF MALE BASKETBALL TEAMS

Yevgen PAVLENKO

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

Abstract. The model characteristics of competitive activities of male basketball teams are presented on the basis of the analysis of the effectiveness of technico-tactical actions of the teams, who participated in the XXVIII Olympic Games.

Key words: technico-tactical actions, basketball teams, model characteristics.

МОДЕЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СПОРТСМЕНІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ З АКРОБАТИЧНОГО РОК-Н-РОЛУ

Наталія КИЗИМ

Харківська державна академія фізичної культури

Актуальність. Акробатичний рок-н-рол – вид спорту, що являє собою гармонію музики, танцю й акробатики. Він розвинутий у 34 країнах світу, в тому числі в Україні. Існує Всесвітня Конфедерація акробатичного рок-н-ролу (World Rock-n-Roll Confederation).